

La revuo Svisa Espero fariĝis 75-jara. Unua parto
Radioprelego de Claude kaj Andrée GACOND, SRI 744, 1978.01.11 & 13 & 14

Cl.- Parolas Claude Gacond. Ĉi-jare Svisa Esperanto-Societo festos sian 75-an naskiĝjaron. Ni profitas tiun ĉi eventon por dediĉi preleg-serion al historieto de la disvolviĝo de la zamenhofa lingvo en Svislando, helpe de tekstoj, kiujn ni ĉerpos el la revuo Svisa Espero.

Nuntempe tiu ĉi organo de Svisa Esperanto-Societo nomiĝas Svisa Esperanto-Revuo. Svisa Espero naskiĝis en februaro 1903. Kiel ni ĵus diris, ĝi do estas 75-jara.

La unuaj numeroj de Svisa Espero estis man-skribitaj kaj multobligitaj laŭ la tiamaj rimedoj. La kovrilpaĝo prezentis alpan pejzaĝon, kie brilegas granda kvinpinta stelo. Kiam oni foliumas tiujn unuajn numerojn, oni konstatas, ke preskaŭ ĉiuj tekstoj estas dulingvaj. Post duonpaĝo en Esperanto ĉiam sekvas traduko en la franca. Kaj la komitato de la ĵus fondita Svisa Esperanto-Societo, en frontartikolo pri la celoj de Svisa Espero, senkulpiĝas pri tiu ĉi dulingveco dirante, ke ili estas komencantoj. Ni citas:

«Pruvi al nia svisa legantaro, ke la lingvo neŭtrala estas ebla, ke ĝi efektiviĝis, ke ĝi estas uzata praktike, rakonti ĝiajn progresojn, admoni profiti ĝian utilon, doni al la fremdaj esperantistoj sciigojn pri nia lando - tiujn celojn havas la nuna Svisa Esperanto-Societo kaj ĝia revueto. La laboro estas granda, ni estas ankoraŭ malmultaj, nekonataj, nespertaj, ni kuraĝu tion laŭte konfesi. Nur de kelkaj monatoj ni eklernis Esperanton. Eble ŝajnas iom senprudente ekĵurnali en tiaj kondiĉoj. Tia provo estus ridinda en ia ajn nacia lingvo, en Esperanto la entrepreno estas ebla. Ha, sendube ni ne prezentas al nia abonantaro literaturajn modelojn, ni tamen espereble sukcesos uzi, ne elegante, almenaŭ korektan kaj precizan stilon.»

Unu jaron poste, en la numero de majo 1904, artikolo titolita « Rondirantaj Gazetoj » donas interesajn informojn pri la metodo, kiun uzis la tiamaj esperantistoj, kiuj deziris rapide lertiĝi en la esperanto-praktiko. Mi legas erojn el tiu ĉi artikolo, ĉar mi opinias, ke la esprimitaj ideoj restas aktualaj:

«La kreado de rondirantaj manuskriptaj gazetoj, estas favore akceptita, kaj jam diversaj tiaj gazetoj ekzistas. En la esperantista korespondado, ĝenerale oni ne atentis pri la eraroj stilaj aŭ gramatikaj, ĉar ne konvenas korekti erarojn kiujn faris korespondanto en sia lasta letero. Aliaflanke multaj esperantistoj ne klopodas lerni serioze nian lingvon kaj enigis ofte en la lingvon internaciajn naciismojn nekompreneblajn. La rondirantaj gazetoj havas celon anstataŭi, per praktiko, instruadon kiu okazos en la estonteco en la superaj kursoj de esperanto.»

Sekvas klarigoj pri la funkciado de tiuj Rondirantaj manuskriptaj gazetoj:

«Grupo - proksimume 20 personoj – fondiĝas, ano ekdirektas ĝin kaj donas al ĉiu ordan numeron, li skribas sur unu flanko de paperfolio esperantan tekston kaj lasas la dorson blanka, li sendas ĝin al n-ro 2, kiu korektas sur la dorso la erarojn de n-ro 1 kaj skribas sian tekston sur alian folion, lasante same la dorson blanka; la 3-a n-ro korektas la erarojn de l' 1-a kaj de l' 2-a, skribas sian tekston kaj sendas ĝin al n-ro 4, kaj tiel plu. Post la rondiro, la gazeto alvenas al n-ro 1, kiu elprenas sian folion kies dorso montras la korektojn de ĉiuj aliaj anoj, kaj post korekto de iliaj tekstoj, faras novan redaktaĵon kaj sendas ĝin al n-ro 2 kiu same agas, kaj tiel plu.»

Tiamaniere la rondirado ekfariĝis kaj povis daŭri senfine. La klariganto poste rakontas, ke la unua efektivigo de ĉi tiu ideo estas sinjoro Bavay en Douai, Francio. Tiu sinjoro Bavay fondis malgrandan klubon, kiun li nomis « Rondo Internacia l'Unua ». Ĝi enhavis unu anon en ĉiu nacio. La gazeto de tiu rondo nomiĝis 'Rondiranto'. Tiun nomon poste bulgaraj esperantistoj donis al presita gazeto. Tiuj rondoj multiĝis, kaj sinjoro Codorniu, inĝeniero en Murcia, Hispanio, kreis tutan rondirantan gazetaron. La unua rondiranta gazeto nomiĝis 'Vaga Stelo'. En ĝi oni faris tradukojn. En alia kajero oni babilis. En tria oni korektis redaktaĵojn. Fine en gazeto titolita Arbara Stelo oni interŝanĝis teknikajn artikolojn pri arboscienca.

Tiuj korespondaj kluboj multiĝis. Jen kelkaj informoj pri tiu, kiu funkciis en Svislando. Mi citas:

«En Svisujo, de du jaroj, la Svisa Rondo kunigas amike kaj konstante la esperantistojn la plej bonajn kaj la plej fervorajn. Ili per bonvolo kaj bonegaj konsiloj ebligis ĝis nun al nia societo antaŭeniri. Por rapidigi la rondiradon, regulo estas ne konservi la ĵurnalon pli ol 5 tagojn ; ĝi rondiras en 5 aŭ 6 semajnoj, kelkfoje malpli. Se iu ne povas skribi, li tuj sendas la ĵurnalon al la sekvanta ano, se ne, li pagas monpunon da dek centimoj por ĉiu tago da malfruo. Oni uzas la nekredeblan malkarecon de niaj poŝtaj prezaroj por rondirigi artikolojn gazetajn aŭ muzikaĵojn. La influo de tiu Rondeto estis tre grava sur la komencoj de Esperanto en nia lando, ĉar ĝi ebligis al la Svisa Esperanta Societo rapide disvastiĝi en diversaj kantonoj.»

Tiu ĉi metodo kondukis al rapidaj lingvaj progresoj kaj kreis amikecon inter la korespondantoj. Tiel homoj, kiuj ne havis la eblon renkontiĝi, sin bone konis. Kiam alvenos malfacilaĵoj, tiu amikeco helpos superi ilin. La unua mondmilito bedaŭrinde ĉesigis tiun lernokutimon.

Vi aŭdis prelegon el Svislando. Parolis Claude Gacond. Ĝis reaŭdo !